22 HAZIRAN 1981 FASIKUL 31

Milliyet Turizm Eki

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

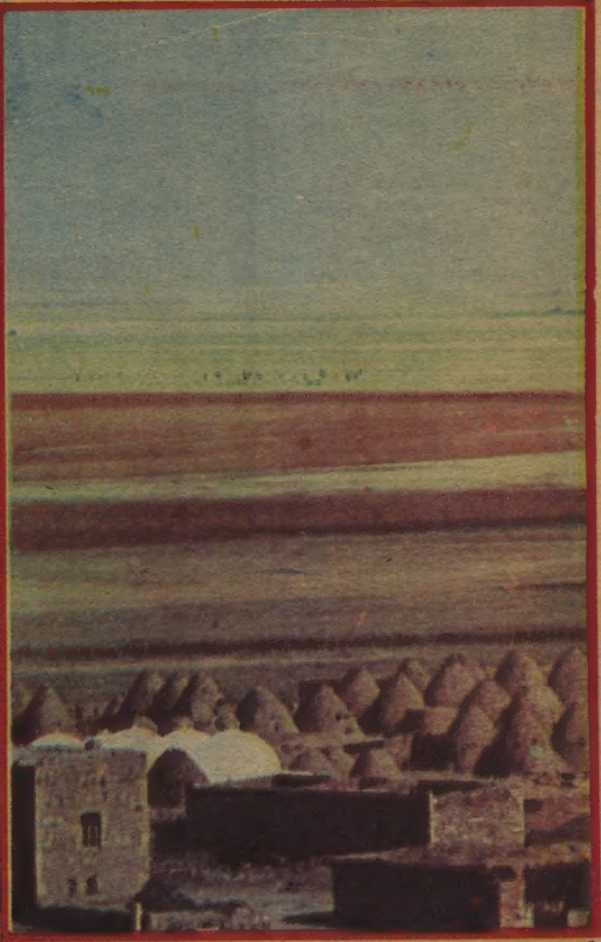

- ADIYAMAN
- GAZİANTEP
- URFA
- DİYARBAKIR
- MARDİN
- SIIRT
- K.MARAŞ

NEMRUT DAĞI'NIN DOĞAL SÜSÜ DEVASA TANRI VE HAYVAN HEYKELLERİ İLE ÖNEMLİ BİR TURİZM MERKEZİ ADIYAMAN

Nemrut dağındaki bu heykeller, her karış toprağında bir tarih hazinesi yatan Anadolumuzun hemen her kesiminde raslanan uygarlık izlerinin bir başka türünü oluşturuyor. Bunlar, İlkçağ kalıntısı, eşsiz eserler.

GÜNEYDOĞU Anadolu bölgesinin Orta Fırat kesiminde yer alan Adıyaman, genç illerimizden biri. 1841 yılında ilçe olan Adıyaman, 1954 yılında il haline getirildi.

7.614 kilometrekarelik bir alana yayılan bu ilimiz, doğuda Diyarbakır, batıda Kahramanmaraş, kuzeyde Malatya, güneyde Urfa ve Gaziantep'e komşu.

1980 sayımına göre nüfusu 367.595 olan Adıyaman'ın merkez hariç altı ilçesi bulunuyor. Bunlar Besni, Çelikhan, Gerger, Gölbaşı, Kâhta ve Samsat.

Adıyaman M.Ö. 1900-1200 yıllarından başlayarak Mitanniler, Urartular, Asurlar, Medler, Persler, Makedonya Krallığı, Kommagene Krallığı, Romalılar, Araplar ve Memluklardan sonra Türklerin eline geçti. Çeşitli ulusların egemenliği altında kalan bu bölge birinci Haçlı Seferinin en önemli savaşına da sahne oldu.

Adıyaman topraklarında bilinen en eski şehir "Perre" kenti. Çevre 7. yüzyılda Arapların eline geçince, şehri yeniden kurarcasına bayındırlaştıran, ünlü hisarları yaptıran ve onaran, Bizanslılara karşı koruyan Emevi komutanlarından Mansur ibni Cavene oldu. Böylece onun adıyla bağlantı kurularak, şehre "Hısn-ı Mansur" adı verildi. "Mansur'un Hisarı" anlamına gelen bu isim, 19. yüzyıla kadar kullanıldı. Bu dönemde halk arasında şehir Adıyaman olarak anılmaya başlandı. Ama resmî işlemlerde "Hısn-ı Mansur" kullanılmaya devam edildi. Adıyaman ismi resmen cumhuriyetten sonra benimsendi.

İl merkezinin kuzeyinde Nemrut dağında bulunan kral mezarları ile dev boyutlardaki tanrı heykelleri günümüze kadar ayakta kalmış eşsiz değerdeki tarihî anıtları oluşturuyor. Tarihî zenginlik ve doğal güzelliklerin birarada bulunduğu Adıyaman, turizm alanında son derece yarar sağlayabilecek illerimizin baş sırasında yer alıyor.

Adıyaman'ın en ilgi çekici özelliği, 2.200 metre yükseklikteki Nemrut dağında bulunan devasa kaya heykelleri. Her karış toprağında bir tarih hazinesi yatan Anadolu'muzun hemen her kesiminde raslanan uygarlık izlerinin, ilk çağ kalıntıları arasında yer alan bu eserler, bütün ihtişamıyla tüm insanlığın ilgisini çekiyor. Bunlar, başını göğe yaslamış Nemrut dağında, yüzyıllardır ayakta kalan, "biz hâlâ yaşıyoruz" dercesine doğaya meydan okuyan tanrı heykelleri, büyük boyutlardaki yırtıcı hayvan figürlerinden oluşuyor.

Adıyaman ve çevresi, turizm yönünden eşsiz kelimesi ile nitelenebilecek üstün zenginliklere sahip bir yurt köşemiz.

Nemrut Dağı'ndaki büyük boy taş heykeller, eşsiz bir sanat değeri taşıyor. Dünyanın bir başka yerinde bulunması güç bu tarihî değerler, Adıyaman ilinin en önemli turizm etkinliğini oluşturuyor.

NERELERE GİDİLİR?

PİRİN MAĞARALARI
Adıyaman il merkezinden 5 kilometre uzaklıkta. Perre kentine ait saray ve kemer kalıntılarından ayrı olarak 208 adet irili ufaklı mağara bulunuyor. Taş devri insanlarından kaldığı ileri sürülüyorsa da Roma dönemine ait mezarlar olması daha akla yakın bulunuyor.

ZEY KÖYÜ MAĞARALARI
İl merkezine 7 kilometre uzaklıkta bulunan Maloğlu Kuyusu'nun, bir yeraltı kervansarayı olduğu sanılıyor.

HAYDARAN KÖYÜ MAĞARASI
İl merkezine 15 kilometre uzaklıktaki bu mağarada kayaya oyulmuş bir kadınla erkek kabartmasının ortasından ışık saçan bir yıldız bulunması, bunun da bir mezar anıt olduğunu belli ediyor.

ADIYAMAN KALESİ
Adıyaman içindeki en eski kale olan bu eserden bugün sadece bir toprak yığını kalmış bulunuyor.

SAMSAT KALESİ
İle 38 kilometre uzaklıkta bulunan "Samsat Kalesi"nin tarihî değeri çok yüksek. Roma çağında önemli bir yerleşme yeri olan bu yörede ünlü yazar Lukianus doğmuştur.

ESKİ TAHTA KALELERİ
Anadolu'daki yazılı kayaların en büyüğü bu kalede bulunuyor. Kâhta'ya uzaklığı 26 kilometre Eski ve yeni kale olmak üzere iki kısımdan oluşuyor.

BESNİ KALESİ
Eti Krallığı kurucusu İnsena tarafından yaptırıldığı söylenen bu kale de görülmeye değer bir eser.

KEYSUN KALESİ
Keysun bucağındaki bu kaleden birkaç parça sur kalıntısı bulunuyor.

GERGER KALESİ
İl merkezine 117 kilometre uzaklıkta bulunan "Gerger Kalesi", kayalıklar üzerinde olduğu için sağlam kalmış bir tarihî eser.

CENDERE KÖPRÜSÜ
Romalılar çağında Septimus tarafından yaptırılan 2000 yıllık köprü Kâhta Çayı üzerinde. Tek kemerli. İnsan gücüyle kaldırılması olanaksız 92 taş ile yapılan köprü bu durumuyla çok ilgi çekici.

GÖKSU KÖPRÜSÜ
Gümüşkaya köyünün 3 kilometre kuzeybatısında Göksu çayı üzerinde bulunan köprünün de Romalılar çağından kaldığı sanılıyor. 150 yıl kadar evvel aralarında anlaşmazlık çıkan iki köy halkınca ortasından yıkılmış.

NEMRUT TEPESİ
İl merkezine 105 kilometre, Kâhta ilçesine 65 kilometre uzaklıktaki Nemrut dağının zirvesi tarihî yönden ilgi çekici. Bu tepede Comagen Kralı I. Antiochus zamanında yapılmış tapınak kalıntıları bulunuyor. Tapınağın dört tarafı birer teras halinde. Teraslardaki heykeller, 4-5 metre boyunda kesme taştan yontulmuş. Bugün bu heykellerin başları kopup yere düşmüş durumda.

Burada, başta tanrıların tanrısı Zeus-Oramasdes, sağında Talih ve Kader Tanrıçası veya Bereket Tanrıçası Comagen'in heykeli, Zeus'un solunda Kral Antiochus'un heykeli, iki uçta Apollo-Mitradates ve Herakles Artegles tanrılarının heykelleri, ayrıca arslan ve kartal motifleri, kabartma insan ve arslan resimleri bulunuyor.

KARAKUŞ TEPESİ
Yüksekliği 35 metre kadar olan bir höyük ve çevresinde 9-10 metre yüksekliğinde 4 sütun bulunuyor. Burası Comagen Kralı Antiochus'un eşinin mezarı.

NASIL GİDİLİR

Adıyaman'a otobüsle ulaşmak mümkün. Adıyamanlar Seyahat İşletmesi'nin bazı illere seferleri şöyle:

İstanbul:
Her gün Adıyaman'dan 09.00 ve 13.00'de, İstanbul'dan 11.00 ve 16.30'da otobüs kalkıyor. Ücreti 1000 lira.

Ankara:
Her gün saat 15.00'de karşılıklı otobüs kalkıyor. Ücreti 800 lira.

Mersin:
Her gün Adıyaman'dan 06.00, 07.00, 10.30, 12.00 ve 17.00'de, Mersin'den 06.30, 08.30, 12.30, 16.00 ve 20.00'de otobüsler kalkıyor. Ücreti 500 lira.

ADIYAMAN'DAN BAZI İLLERE UZAKLIKLAR

Adıyaman - İstanbul	1210 km.
Adıyaman - İzmir	1260 km.
Adıyaman - Ankara	769 km.
Adıyaman - Antalya	915 km.
Adıyaman - Adana	360 km.
Adıyaman - Konya	706 km.
Adıyaman - Van	594 km.
Adıyaman - Samsun	786 km.
Adıyaman - Muğla	1274 km.
Adıyaman - Balıkesir	1269 km.
Adıyaman - Bursa	1157 km.
Adıyaman - Mersin	428 km.

ADIYAMAN'DAN İLÇELERE ULAŞIM

Adıyaman - Besni - 44 km. 75 liraya otobüsler kalkıyor.
Adıyaman - Çelikhan - 58 km. 195 liraya otobüsler kalkıyor.
Adıyaman - Gerger-101 km. 230 liraya otobüsler kalkıyor.
Adıyaman - Gölbaşı-64 km. 95 liraya otobüsler kalkıyor.
Adıyaman -Kahta 39 km. 65 liraya otobüsler kalkıyor.
Adıyaman - Samsat 38 km. 70 liraya otobüsler kalkıyor.

TRENLE

Güney Ekspresi Adıyaman'ına Gölbaşı ilçesine uğruyor. İlçe Adıyaman'dan 64 km. uzaklıkta. Güney Ekspresi İstanbul'dan saat 20.00'de, Ankara'dan saat 07.20'de kalkıyor.

İstanbul - Adıyaman (Gölbaşı) tren ücretleri: 1. mevki 580 lira, 2. mevki 420 lira, tek yataklı 2980 lira, iki yataklı 2380 lira, üç yataklı 1880 lira.

Ankara - Adıyaman (Gölbaşı) tren ücretleri:
1. mevki 370 lira, 2. mevki 270 lira. Tek yataklı 2770 lira, iki yataklı 2170 lira, üç yataklı 1670 lira.

NEREDE KALINIR

Adıyaman içinde 13 konaklama tesisi bulunuyor. Bunların içinde yalnızca iki tesis turistik belgeli. Antiochos Motel merkezde, Merhaba Otel ise Kahta ilçesinde yer alıyor.

TURİSTİK BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ
Merhaba Otel (4. sınıf, iki kişi geceleme 1750 lira).
Antiochos Motel (2. sınıf, iki kişi geceleme 1750 lira.)

BELEDİYE BELGELİ OTELLER
(1. SINIF)
(Tek kişi geceleme 300 lira), Konak, Uyanık Otel.
(2. SINIF)
(Tek kişi geceleme 200 lira), Yolaç, Huzur, Uğur, Sümer,, İpek Palas.
(3. SINIF)
(Tek kişi geceleme 125 lira)
Kent Palas, Fırat, Gülbahar, Pamuk Palas.

NEREDE NE YENİR

ADIYAMAN'DAKI LOKANTALARDA YEMEK ÜCRETLERİ

	1. SINIF	II. SINIF
Çorbalar	30.— TL.	27.50.— TL.
Izgaralar	100.— TL.	95.— TL.
Zeytinyağlı sebzeler	60.— TL.	55.— TL.
Tatlılar (Kilosu)	250.— TL.	240.— TL.

AKLINIZDA BULUNSUN

★ 1 devlet hastanesi ve 1 sağlık ocağı var.
★ Eczane
★ 5 benzinci var.
★ PTT 24 saat açık.
★ Turizm bürosu bulunur.
★ Elektrik 220 volt.

BİNLERCE YILDIR «VERİMLİ HİLAL» OLARAK ADLANDIRILAN TOPRAKLARDA YER ALAN BİR «GAZİ» ŞEHİR

GAZİANTEP

Ulusal Kurtuluş Savaşımızın önemli bir cephesini oluşturan bu ilimiz, gösterdiği kahramanlıklar nedeniyle, 1921 yılında TBMM kararıyla «Gazi» unvanına kavuştu.

Gaziantep, Güneydoğu Anadolu bölgemizde görülmesi, gezilmesi gereken bir ilimiz. Bu ilimiz, bütün dünyada ismiyle anılan fıstığı ve baklavası ile de ünlü

GAZİANTEP, Mezopotamya, Eti, İran, Fenike, Roma, Bizans, Türk - İslâm uygarlıkları izlerinin adım başı görüldüğü, bunların üstüste, sırt sırta sıralandığı bir ilimiz. Gaziantep, Orta Doğu ülkelerini birbirlerine bağlayan karayollarının önemli bir kavşak noktasını oluşturuyor. Bu özelliği ile de yüzyıllar boyu önemli bir ticaret ve transit merkezi olmuş.

1980 sayımına göre nüfusu 808.697 olan Gaziantep'in merkez hariç, altı ilçesi var. Bunlar Araban, Islahiye, Kilis, Oğuzeli, Nizip, ve Yavuzeli.

Arapların egemenliğindeyken "Ayın-tap" olarak anılan şehir daha sonraları "Antep" oldu. 1918 yılına kadar Halep'e bağlı bir sancak olarak hayatını sürdüren Antep, Kurtuluş Savaşı'nda kentin gösterdiği kahramanlıklar nedeniyle 1921 yılında TBMM kararıyla "Gazi" unvanını aldı. Antep, 1923 yılında "Gaziantep" adıyla il oldu.

Dış turizm açısından da ilgi çekici özelliklere sahip olan Gaziantep, daha çok çevre illerin yurttaşları tarafından ziyaret ediliyor. Yaz aylarında, özellikle bayram ve tatillerde Gaziantep'teki otellerde yer bulmak hayli zor. Bu ilimiz, çok yakın bir zamana kadar, bir "açık pazar" kimliğini muhafaza ediyordu. Bu niteliğiyle de il, yurdun her yanından çok sayıda ziyaretçi çekiyordu.

Arap çöllerinin sona erdiği kesi'nde, Toros dağlarının eteklerinde verimli topraklar yer alıyor. Çölleri kuzeyde bir yarım ay şeklinde saran bu topraklara binlerce yıldan beri, "Verimli Hilâl" adı veriliyor. Gaziantep, işte bu "Verimli Hilâl"in ortasında yer alıyor. Bu özelliğiyle Gaziantep, toprak yapısı, ılımlı iklimi ile tarihin her döneminde önemli bir yerleşim merkezi oldu.

Dağlık kesimi çok az olan bu ilimizde, 8.234 kilometrekarelik bir alana yayılan topraklar, az engebeli yaylalar olarak çok geniş bir alan kaplıyor. Yaylalar, kuzey - güney ve doğu - batı doğrultusunda uzanan vadilerle parçalanmış bir görünüm içinde.

Gaziantep yaylası, komşu olduğu alanlardan daha serin. Öyle ki, bu ilimizde ortalama sıcaklık 14.5 santigrat derece. Bu yöremizde kışlar hemen yakınındaki illere oranla daha soğuk, yazlar ise daha sıcak geçiyor.

Çok zengin bir tarihe sahip olan Gaziantep, ulusal Kurtuluş Savaşı'mızın da, kahramanlık destanlarının yazıldığı önemli bir kesitini oluşturuyor.

15 ocak 1919'da Antep yöresinin önemli mevkilerini işgal eden İngilizler, 29.10.1919 tarihinde şehri tahliye ederek Irak'a çekildiler. 5 kasım 1919'da ise Fransız birlikleri ile Ermeni taburları büyük bir geçit resmi ve taşkınlıklar yaparak şehri işgal ettiler. Tarihî Gaziantep savunması işte o gün başladı ve 25 aralık 1921 tarihine kadar, kahramanlık destanları yazılarak sürdü. Şehir, 25 aralık 1921'de Türk birliklerinin gelmesiyle kurtarıldı.

Sanayi ve ticareti çok gelişmiş olan bu ilimizde, bir gelenek halinde yüzyıllardır yaşatılan el sanatları bakır işlemeciliği ve kilim dokumacılığı, yöre halkının fikir, ruh ve duygularının bir sentezi olarak, çarpıcı canlılığını hâlâ sürdürüyor.

Gaziantep, adı gibi gazi bir şehir. Bu şehir, sadece Güneydoğu Anadolu bölgesinin değil, ülkemizin her yönüyle gelişmiş bir ili.

NASIL GIDILIR

Gaziantep'e uçak, otobüs veya trenle ulaşılabilir.

UÇAKLA

Gaziantep'ın Ankara ile uçak bağlantısı var. Türk Hava Yolları haftanın üç günü Diyarbakır'e sefer yapıyor.

Pazartesi ve çarşamba günleri Ankara'dan 10.35'de, Gaziantep'den ise 12.30'da kalkıyor. Cumartesi günleri ise Ankara'dan 08.30'da, Gaziantep'den 10.15'de kalkıyor. Gaziantep-Ankara uçak ücreti 3500 lira.

OTOBÜSLE

İstanbul'dan Gaziantep'e her gün saat 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00 ve 22.00'de birer otobüs var. Ücret 1200 lira. Gaziantep'den İstanbul'a her gün saat 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 17.30 ve 19.30'da birer otobüs kalkıyor. Ücret 1170 lira.

Ankara'dan Gaziantep'e her gün saat 09.00, 11.00, 16.30, 19.30 ve 23.00'de 750 liraya otobüs var. Gaziantep'ten Ankara'ya her gün saat 07.00, 12.00, 16.30, 18.30, 19.00, 20.00, 20.30 ve 21.00'de 780 liraya otobüs kalkıyor.

İzmir'den her gün saat 14.00, 17.30 ve 19.30'da 1050 liraya otobüs var. Gaziantep'ten İzmir'e her gün saat 14.00, 16.00 ve 18.00'de 1130 liraya otobüs kalkıyor.

Yukarıda verilen otobüs seferleri Seç şirketine ait.

TRENLE

Gaziantep'e Toros Ekspresi gidiyor. Tren İstanbul'dan saat 10.35'de Ankara'dan saat 20.50'de kalkıyor.

İstanbul-Gaziantep tren ücretleri:

1. mevki 650 lira, 2. mevki 470 lira, tek yataklı 1850 lira, iki yataklı 1550 lira, üç yataklı 1300 lira.

Ankara-Gaziantep tren ücretleri:

1. mevki 430 lira, 2. mevki 310 lira, tek yataklı 1630 lira, iki yataklı 1330 lira, üç yataklı 1030 lira.

GAZİANTEP'TEN BAZI İLLERE UZAKLIKLAR

Gaziantep-İstanbul	1126 km.
Gaziantep-İzmir	1107 km.
Gaziantep-Ankara	685 km.
Gaziantep-Antalya	762 km.
Gaziantep-Konya	553 km.
Gaziantep-Van	716 km.
Gaziantep-Muğla	1121 km.
Gaziantep-Bursa	1049 km.

GAZİANTEP'TEN İLÇELERE ULAŞIM

Gaziantep-Araban - 64 km, 120 liraya minibüsler gidiyor.

Gaziantep-Islahiye - 90 km. 150 liraya minibüsler gidiyor.

Gaziantep-Kilis - 63 km. 120 liraya minibüsler gidiyor.

Gaziantep-Nizip - 46 km. 120 liraya minibüsler gidiyor.

Gaziantep-Oğuzeli - 19 km. 120 liraya minibüsler gidiyor.

Gaziantep-Yavuzeli - 37 km. 120 liraya minibüsler gidiyor.

NEREDE KALINIR

toplam (975) yatak kapasiteli 14 konaklama tesisi bulunuyor. Bu tesisleri, kent içinde turist ağırlamaya olanak sağlayanları. Gaziantep'de ikinci ve üçüncü sınıf otel de var.

TURİSTİK BELGELİ OTELLER

(2. SINIF)

(Tek kişi geceleme 1135 lira).

Kaleli Otel (115)

(4. SINIF)

(Tek kişi geceleme 600-900 lira arasında değişiyor)

Türk (110), Murat (75), Büyük

BELEDİYE BELGELİ OTELLER

(1. SINIF)

(Tek kişi geceleme 300-575 lira arasında değişiyor).

Şeker Palas (105), Bulvar Palas (60), Seç (52), Yeni Velic (40), Erciyes (72), Efes (45).

BELGESİZ OTELLER

(Tek kişi geceleme 600-690 lira arasında değişiyor).

Mimar (65), Kilim (68), Büyük Murat (90), Petek (78).

NEREDE NE YENİR

GAZİANTEP'DEKİ LOKANTALARDA YEMEK ÜCRETLERİ

	I. SINIF	II. SINIF
Çorbalar	25.30.— TL.	20-25.— TL.
Kebaplar ve etler	90.— TL.	80.—TL.
Kızartmalar	130.— TL.	110 TL.
Sebzeler	80.— TL.	70.—TL.
Salatalar	40-55.— TL.	35.50.— TL.
Tatlılar kilosu	400 .—TL	

ÖZEL YEMEKLERİ

Gaziantep deyince akla lahmacun geliyor. Kentin en ünlü yemekleri arasında humus, çiğ köfte, Kilis köfte, yuvarlama, içli köfte ünlü kebapları arasında ise patlıcan kebabı, kuşbaşı kebabı sayılabilir.

NELER SATIN ALINABİLİR:

Bakır işlemeli her çeşit oda katımları, dövme hediyelik eşyalar ve ünlü Antep kilimi satın alabilirsiniz.

AKLINIZDA BULUNSUN

★ bir devlet hastanesi ile bir göz 95 eczane bulunuyor.

★ Merkezde 10 benzin istasyonu hizmet veriyor.

★ Bütün bankaların şubeleri var.

★ Elektrik 220 volt.

★ PTT 24 saat çalışıyor, otomatik telefon görüşmesi yapılabiliyor. Kod numarası: 851

NERELERE GİDİLİR

KARKAMIŞ (Europos)

Gaziantep'e uzaklığı 80 kilometre olan Karkamış, Suriye'de kurulan Hitit Krallığı kentlerinden en önemlisi. Karkamış'da yapılan kazılarda çanak-çömlek, Roma devrine ait mezarlar içinde gözyaşı şişeleri, saray hayatını canlandıran kabartmalar bulunmuş. Kazıda çıkan eserlerin büyük bir kısmı Hitit Müzesi'nde.

SAKÇAGÖZÜ (Keferdiz)

Gaziantep'in 50 kilometre batısında bulunan bu bölgenin, neolitik, kalkolitik ve Hitit zamanlarında yerleşme yeri olduğu anlaşılıyor.

BELKIS (Zugma)

G.Antep'in 67 kilometre doğusunda bulunan bu kesimde yapılan kazılarda Roma devri lahitler, kabartma taş heykeller bulunmuş. 30 merdivenle yeraltına inilen mahalleler,çok ilgi çekici.

ZİNCİRLİ (Samal)

Kentin 98 kilometre batısında. M.Ö. 1200 tarihinde Hitit İmparatorluğu'ndan sonra, en parlak devirlerini yaşayan Zincirli, daha sonra Asurluların istilâsına uğramış.

DÜLLÜK

Kentin 10 kilometre kadar kuzeyinde bulunan Düllük'te yapılan kazılarda özellikle Roma ve Binazns dönemlerinden kalma eserler bulundu.

CAMİLER

Ahmet Çelebi Camii, 1083 yılında inşa edilen çok eski bir eser. Bu yapı ahşap.

Ömeriye Camii, 11. yüzyılda inşa edilen ve o dönemin tarihî ve mimarî özelliklerini sergileyen bir eser.

Esenbek-Şıh, Kozluca, Canbolat Alaybeyi, Ayşebacı ve Hüseyinpaşa camileri, öteki tarihî yapıları oluşturuyor.

KİLİS

Gaziantep'e 58 kilometre uzaklıkta Kilis, Suriye sınırımızda en büyük ilçelerimizden biri. Asur tabletlerinde kentin adı geçiyor. Yakın zamana kadar bu ilçemiz bir "açık pazar" niteliğindeydi.

ISLAHİYE

Islahiye, Anadolu, Mısır ve Suriye ile Irak arasında bir geçit yolu. Islâhiye dolayları, bu yüzden tarihî anıtlarla dolu. İkizkuyu köyündeki Roma mozaikleri, Terkut mozaikleri görülmeye değer nitelikte.

NİZİP

Gaziantep-Urfa karayolu üzerinde önemli bir istasyon olan Nizip, Birecik Köprüsü'nün tamamlaumasından sonra bir transit yeri olarak birden gelişmiş. Şehzade Tümülüsünde Tel-Halef kültürüne ait belgeler bulunmuş.

TARİHÎ VE DİNÎ ÖZELLİKLERİYLE YILIN HER MEVSİMİ TURİST ÇEKEN BİR YÖREMİZ

URFA

URFA, özellikle tarihî ve dinî bakımdan çok önemli camileri, türbeleri, mağaraları, kervansaray, kale ve benzeri değerleriyle turizm yönünden ilginç bir ilimiz. Şehir bütün bu özellikleri nedeniyle yılın her mevsiminde çok sayıda ziyaretçi çekiyor.

18.584 kilometrekarelik bir alana yayılan Urfa, doğal görünümüyle sade bir şehir.

1980 sayımına göre nüfusu 602.736 olan Urfa'nın merkez hariç sekiz ilçesi var.Bunlar, Akçakale, Birecik, Bozova, Halfeti, Hilvan, Siverek, Suruç ve Viranşehir.

M.Ö. 6000-5000 yıllarından itibaren kurulmuş olan uygarlıklarla ilgili kalıntılarla, dünyanın ilk yerleşim merkezlerinden biri oluşu ve çeşitli dinlerin kurucularının bu yörede yaşamış olmaları, Urfa'ya turizm yönünden büyük bir etkinlik sağlıyor.

Yabancı turistler için de çekici özelliği olan Urfa'da, kilim ve keçe ile el sanatlarının öteki ürünleri altın ve gümüş işlemeler çeşitli süs eşyaları dünyaca ünlü.

Fazla engebeli olmayan Urfa'nın toprak yapısında, derin uçurum ve vadilere raslanmıyor. Fırat nehri kıyılarında akşam üzerleri güneşin batışını seyretmek, kumsallarında güneşlemek ve suya girmek yörenin özelliğini oluşturuyor.

Şehir merkezinde etrafı taşlarla örülü "Halil-u Rahman" "Ayn-ı Zeliha"gölleri, içlerindeki kutsal sayılan binlerce balıkları ile dinî bakımdan büyük öneme sahip, ilgi çekici yerler.

Ülkemizin buğday ambarı olarak nitelenen "Harran ovası", Karaköprü, Gölbaşı, Direkli, Aligör bağ ve bahçeleri, Bozova ilçesindeki büyük ve küçük göller yörenin görülmeye değer tabiat zenginlikleri.

Urfa'ya 140 kilometre uzaklıktaki "Devlet Üretme Çiftliği" de, yurt ekonomisine katkısı yanında, mesire yeri olarak da ünlü.

Ülkemizin doğu ve batısını birbirine bağlayan önemli yol kavşaklarından biri üzerinde bulunan Urfa, birçok efsaneye konu olmuş bir ilimiz.

Doğuda Mardin, batıda Gaziantep, kuzeybatıda Adıyaman, kuzeydoğuda Diyarbakır illeri ile çevrili olan Urfa'nın kuzeydoğu yöresi, özellikle Siverek, Hilvan ve Viranşehir, Karacadağ'dan fışkırmış bazalt taşlardan oluşmuş. İlin bir bölümü de kakerfirmasyon ile kaplı.

Bu ilimizde kontinental iklim etkileri ağır basıyor. Gece ve gündüz, yaz-kış ortalama sıcaklıkları arasında büyük farklar var. Yıllık sıcaklık farkı, ortalama olarak 40 dereceyi aşıyor. En sıcak ay temmuz. En soğuk ay şubatta sıcaklığın sıfırın altına düştüğü hiç görülmemiş. Bu yöremizde yaygın bitki örtüsü stepler.

Ur, Orhei, Orhe, Orhay, Orha, Reha ve Ruha adlarının değişmeleri ile Urfa adı oluşmuş. İslâmiyetten önce Urfa, Persler yönetimindeyken, Arap yarımadasından birçok kabileler bu arada Mudaroğulları da gelip bu yörede yerleşmişler. Onun için şehre bir ara "Diyarı Mudar" adı verilmiş.Arap egemenliği sırasında şehrin resmi adı "Ruha" olmuş. Bugün kullanılan şehir adının "Ruha"dan geldiği, zamanla değişerek "Urfa" olduğu sanılıyor.

Evet, Urfa, her yönüyle ilgi çekici bir ilimiz.

Bir efsaneler şehri olan Urfa'daki «Halil-u Rahman» ve «Ayn-ı Zeliha» göllerindeki balıklar kutsal sayıldığından yenmiyor. Bu ilimiz, dinî turizm bakımından çok önemli bir merkez

İlgi çekici bir mimarî tarzı olan Urfa'daki iki gölde bulunan balıklar, halk tarafından devamlı olarak yemle besleniyor. İstanbul'da güvercinlere yem atmak nasıl sevap sayılıyorsa, bu ilimizde balıkları yemle doyurmak da aynı şekilde değerlendiriliyor. Bu kutsal balıklar insanlara o kadar alışmışlar ki, kaçmıyor, yem atıldığı zaman birbirlerinin üzerlerine çıkarak yemleri kapmaya çalışıyor.

NASIL GİDİLİR?..

OTOBÜSLE

Urfa Cesur Otobüs İşletmesi'nin bazı illere sefer saat ve ücretleri şöyle:

İstanbul: Her gün Urfa'dan 09.30, 12.30 ve 19.00'da, İstanbul'dan 12.30, 15.30 ve 19.00'da otobüsler kalkıyor. Ücreti 1200 lira.

Ankara: Her gün Urfa'dan 17.30'da ve Ankara'dan 16.00'da direkt otobüsler kalkıyor. Ücreti 850 lira. Ayrıca İstanbul ve Bursa otobüsleri de Ankara'dan geçiyor.

İzmir: Her gün Urfa'dan 14.00 ve İzmir'den 16.30'da otobüsler kalkıyor. Ücreti 1200 lira.

Bursa: Her gün saat 15.30'da karşılıklı otobüs seferleri var. Ücreti 1200 lira.

TRENLE

Toros ekspresi Urfa'nın Akçakale ilçesine uğruyor. İlçe Urfa'dan 52 km uzaklıkta. Tren İstanbul'dan saat 10.35'de ve Ankara'dan saat 20.50'de kalkıyor.

İstanbul-Akçakale tren ücretleri: 1. mevki 690 lira, 2. mevki 490 lira, tek yataklı 1890 lira, iki yataklı 1590 lira, üç yataklı 1290 lira.

Ankara-Akçakale tren ücretleri: 1. mevki 510 lira, 2. mevki 360 lira, tek yataklı 1710 lira. İki yataklı 1410 lira, üç yataklı 1110 lira.

URFA'DAN BAZI İLLERE UZAKLIKLAR

Urfa-İstanbul	1270 km
Urfa-İzmir	1251 km
Urfa-Ankara	829 km
Urfa-Antalya	906 km
Urfa-Muğla	1265 km
Urfa-Van	572 km
Urfa-Konya	697 km
Urfa-Samsun	946 km
Urfa-Zonguldak	1113 km
Urfa-Bursa	1193 km

URFA'DAN İLÇELERE ULAŞIM

Urfa-Akçakale — 52 km. dolmuşlar 200 liraya gidiyor.
Urfa-Birecik — 80 km. otobüsler 100 liraya gidiyor.
Urfa-Bozova — 38 km. dolmuşlar 165 liraya gidiyor.
Urfa-Halfeti — 114 km. dolmuşlar 300 liraya gidiyor.
Urfa-Hilvan — 49 km. otobüsler 100 liraya gidiyor.
Urfa-Siverek — 88 km. otobüsler 125 liraya gidiyor.
Hilvan-Suruç — 44 km. dolmuşlar 190 liraya gidiyor.
Hilvan-Viranşehir — 90 km. dolmuşlar 125 liraya gidiyor.

NEREDE KALINIR

Urfa'da toplam 848 yatak kapasiteli 17 konaklama tesisi bulunuyor. Bunlar diğerlerine oranla konaklama yönünden daha uygun olanaklar sağlayan oteller.

TURİSTİK BELGELİ OTELLER
(Tek kişi geceleme 1575 lira)
Urfa Turistik Oteli (105)

BELEDİYE BELGELİ OTELLER

(LÜKS SINIF)
(Tek kişi geceleme 300 lira)
Kapaklı Otel (90)

(1. SINIF)
(Tek kişi geceleme 259 lira)
Altay Palas (54), Güven Otel (55), Turistik Otel (50), İpek Palas (110), Sümer (57).

(2. SINIF)
(Tek kişi geceleme 175 lira)
Urfa Palas (40), Güneş Palas (20), Lale Palas (30), Kristal (18), Uğur (50), Cumhuriyet (33), Koşar Palas (21), Park (48), Doğu (62), 11 Nisan (55).

NEREDE NE YENİR

URFA'DAKİ LOKANTALARDA YEMEK ÜCRETLERİ

	I. SINIF	II. SINIF
Çorbalar	20.—TL.	20.—TL.
Etler	60.—TL.	55.—TL.
Sebzeler	40.—TL.	35.—TL.
Salatalar	20.—TL.	20.—TL.

ÖZEL YEMEKLERİ:

Urfa ve çevresinde kebap çeşitleri ünlü. İçlerinden özellikle patlıcan kebabının ayrı bir yeri var. Çiğ köfte, künefe ve tatlı peynirler diğer sevilen yemekler.

NELER SATIN ALINABİLİR?

Gaziantep'in kilimleri, aba dokumaları satın alınabilecek eşyaların başında geliyor.

AKLINIZDA BULUNSUN

★ 1 devlet hastanesi var.
★ Eczane sayısı 18.
★ 13 banka şubesi var.
★ Turizm bürosu bulunur.
★ PTT 24 saat açık.
★ 19 benzin istasyonu bulunuyor.

NERELERE GİDİLİR

URFA KALESİ
Damlacık adı verilen tepenin üzerinde yer alan kalenin yapılış tarihi belli değil. İç kale 25 kuleli ve tek kapılı. Dört kapısı olan dış kale, daha geniş bir alanı kaplıyor. Kalenin üstünde bulunan iki dikme, Hz. İbrahim'in ateşe atılmasında mancınık görevini yerine getirmiş.

FIRFIRLI KİLİSE
Kentin batısında çok eski bir kilise. En büyük mimarî özelliği simetrik olması.

BALIKLIGÖL (AYN-I ZELİHA)
Hz. İbrahim Peygamber (Halil Rahman)'ın Babil Hükümdarı Nemrut tarafından kaleden mancınıkla ateşe atıldığı yerde. İnanışa göre, Hz. İbrahim ateşe atılınca Tanrı'nın emri ile ateş sahası göl, odunlar da, balık olmuş. Yine Hz. İbrahim Peygamber'e inanan Nemrut'un kızı Zeliha da kendini ateşe atmış, onun düştüğü yer de, Ayn-ı Zeliha Gölü olmuştur. Şimdi bu iki gölde halkın kutsal saydığı balıklar yaşıyor. Binlerce balık avlanmıyor, yenilmiyor.

NEMRUT TAHTI
Urfa'nın güney batısındaki dağ silsilesi içinde sarp ve yüksek bir tepenin zirvesindeki düz kayalığa bu ad verilmiş. Düzlüğün gerisinde kayalara oyulmuş odacıklar bulunuyor.

DERGAH
Hazreti İbrahim Peygamber'in doğduğu mağaraya verilen ad: Dergâh. Ayrıca, halkın şifalı saydığı bir su, bu mağarada bulunuyor.

EYYÜP MAĞARASI
İl merkezine iki kilometre uzaklıkta bulunan "Eyyüp Mağarası" Akçakale karayolu üzerinde yer alıyor. Burası, Hazreti Eyyüp'ün çile çektiği mağara olarak biliniyor.

ŞUAYIP ŞEHRİ
Hazreti Şuayıp Peygamber'in yaşadığı şehrin çok zengin kalıntıları bulunuyor. Urfa'ya 120 kilometre uzaklıktaki bu harabelere, muntazam karayoluyla ulaşılıyor.

HARRAN
Urfa ve çevresinde, tarihî kalıntılar bakımından en zengin olan bölge Harran kesiminde bulunuyor. Urfa il merkezine 44 kilometre uzaklıktaki bu yöremizde, Mezopotamya uygarlığının tüm izlerine rastlamak mümkün. Dünyanın ilk üniversitelerinden biri olarak kabul edilen Harran İslâm Üniversitesi'nin kalıntıları burada. 75 metre yükseklikte olduğu sanılan "Rasat Kulesi"nin hâlâ ayakta kalan 40 metrelik bölümü hayli ilginç.

ULU CAMİ
Asıl adı "Kızıl Kilise" olan Ulu Cami, 1500 yıllık bir tarihe sahip. İlginç bir mimarî yapıya da sahip olan Ulu Cami'nin 8 köşeli minaresinin çemberi ile yüksekliği birbirine eşit.

ADI ATATÜRK TARAFINDAN VERİLEN TARİHÎ ESERLERİYLE ÜNLÜ BİR GÜNEYDOĞU İLİMİZ

DİYARBAKIR

Büyük kurtarıcımız Atatürk, şehre bakır madenleri nedeniyle, «Bakır ülkesi» anlamına gelen «Diyarbakır» adını vermiş.

BÜYÜK bir bölümü Güney Anadolu Bölgesi'nde, küçük bir bölümü de Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Diyarbakır; adını büyük kurtarıcımız Atatürk'ün koyduğu, 1070 yılında Türkler tarafından alınan tarihî bir ilimiz. İl, yoğun tarihî eserleriyle ünlü.

Doğuda Siirt, güneyde Mardin ve Urfa, batıda Adıyaman ve Malatya, kuzeyde Elazığ ve Bingöl, kuzeydoğuda Muş illeriyle çevrili bulunan Diyarbakır; bu yörenin en gelişmiş şehirlerinden biri.

1980 sayımına göre nüfusu, 778.150 olan Diyarbakır; 15.017 kilometrekarelik bir alanda kurulu.

Bu ilimizin onbir ilçesi bulunuyor. Bunlar, Bismil, Çermik, Çınar, Çüngüş, Dicle, Ergani, Hani, Hazro, Kulp, Lice ve Silvan.

Diyarbakır; yüksekliklerle çevrili, ortası çukur bir coğrafî konumda. Bu çukur alan; kuzeyden güneydoğu Toroslar yayı ile kuşatılıyor. Diyarbakır havzasının güneybatısında ise 1919 metre yüksekliğindeki Karacadağ yer alıyor.

Şiddetli bir kara ikliminin egemen olduğu bu ilimiz ve çevresinde, yaz ayları son derece sıcak geçiyor. Kış soğukları ise, Doğu Anadolu'daki kadar sert değil. Bu yöremizde doğal bitki örtüsü bozkır olmasına karşın, çevredeki dağlar kısmen ormanlarla kaplı. İlin en önemli akarsuyu Dicle.

Diyarbakır Kalesi ve şehri kuşatan surlar, ile görkemli bir görüntü veriyor. Şehrin dört kapısı var. Kuzeydekine Harput ya da Dağ Kapısı, doğudakine Yeni Kapı ya da Dicle Kapısı batıdakine Urfa Kapısı, güneydekine Mardin Kapısı deniliyor.

Diyarbakır'da dar sokakların bittiği kesimlerde birden geniş caddeler başlıyor. Tarihî etkinlik bakımından çok zengin olan bu ilimizde kale en önemli tarihî eseri oluşturuyor. Bazalt kayalıkları üzerinde kurulu olan kale, kuzeyden güneye 1300, doğudan batıya 1700 metre uzunluğunda. Duvarlarının kalınlığı 3-5 metre arasında değişen surlar üzerindeki kuleleri birbirine bağlıyor. Sayısı 78'i bulan kulelerin en büyükleri "Yedi Kardeşler", "Keçi Burcu", "Sen-Ben Burcu". İçlerinde mahzenler sarnıçlar, depolar, koğuşlar bulunan kalenin, Dicle'ye bakan yanları dışında diğer kısımları 8-15 metre genişliğinde savunma hendekleriyle çevrili.

Adı Atatürk tarafından verilen tarihî eserleriyle ünlü bu güneydoğu ilimiz bölgenin en gelişmiş kentlerinden biri.

Diyarbakır kalesinin uzunluğu 5 kilometreyi aşıyor. Dört önemli kapısı bulunan kalede, 78 de kule var. Bu kuleler, kaleyi bir başka ihtişam içinde sergiliyor.

1070 yılında Türklerin eline geçen şehir, daha önceleri «Amit» olarak anılıyor, bölgeye de «Diyarbekir» deniliyordu

NASIL GİDİLİR?...

OTOBÜSLE

Özdiyarbakır Seyahat Şirketi'nin bazı illere sefer saat ve ücretleri şöyle:

İSTANBUL:

Her gün Diyarbakır'dan 14.00, 18.00'de ve İstanbul'dan 13.30 ve 18.00'de otobüsler kalkıyor. Diyarbakır'dan İstanbul 1200, İstanbul'dan Diyarbakır 1400 lira.

ANKARA:

Her gün Diyarbakır'dan 12.00, 16.00 ve 20.00'de, Ankara'dan ise 12.00, 15.00 ve 19.30'da otobüsler kalkıyor. Ücreti Diyarbakır'dan Ankara 800, Ankara'dan Diyarbakır 900 lira.

İZMİR:

Her gün Diyarbakır'dan 15.00'de ve İzmir'den 17.25'de otobüsler kalkıyor. Ücreti Diyarbakır'dan İzmir 1200, İzmir'den Diyarbakır 1300 lira.

TRENLE

İstanbul'dan Diyarbakır'a Güney Ekspresi gidiyor. Tren İstanbul'dan saat 20.00'de ve Ankara'dan saat 07.20'de kalkıyor.

İstanbul-Diyarbakır tren ücretleri: 1. mevki 800 lira, 2. mevki 570 lira, tek yataklı 2000 lira, iki yataklı 1700 lira ve üç yataklı 1450 lira.

Ankara-Diyarbakır tren ücretleri: 1. mevki 510 lira, 2. mevki 360 lira, tek yataklı 1710 lira, iki yataklı 1410 lira, üç yataklı 1160 lira.

UÇAKLA

İstanbul'dan Diyarbakır'a pazartesi ve cuma günleri saat 07.45'de direkt bir sefer yapılıyor. Ayrıca her gün Ankara aktarmalı olarak saat 07.00'de birer uçak kalkıyor. Diyarbakır'dan İstanbul'a pazartesi ve cuma günleri saat 18.10'da direkt uçuş var. Ayrıca her gün saat 10.15'de birer uçak var. Ücret 5000 lira.

Ankara'dan her gün saat 08.30'da ve pazartesi, çarşamba, cuma günleri saat 16.15'de uçak var. Diyarbakır'dan Ankara'ya ise her gün 10.15'de ve çarşamba günleri saat 18.10'da birer uçak var. Ücret 3000 lira.

DİYARBAKIR'DAN BAZI İLLERE UZAKLIKLAR

DİYARBAKIR - İSTANBUL	1381 km
DİYARBAKIR - İZMİR	1436 km
DİYARBAKIR - ANKARA	940 km
DİYARBAKIR - ANTALYA	1091 km
DİYARBAKIR - VAN	387 km
DİYARBAKIR - KONYA	882 km
DİYARBAKIR - MUĞLA	1450 km
DİYARBAKIR - BALIKESİR	1445 km
DİYARBAKIR - BURSA	1328 km

DİYARBAKIR'DAN İLÇELERE ULAŞIM

DİYARBAKIR - BİSMİL - 58 km - Otobüs 75 lira, minibüs 105 lira, taksi 250 lira,

DİYARBAKIR - ÇERMİK - 89 km - Otobüs 110 lira, minibüs 155 lira, taksi 370 lira,

DİYARBAKIR - ÇINAR - 27 km - Otobüs 50 lira, minibüs 60 lira, taksi 160 lira,

DİYARBAKIR - ÇÜNGÜŞ - 113 km - Otobüs 110 lira, minibüs 155 lira, taksi 370 lira,

DİYARBAKIR - DİCLE - 88 km - Otobüs 110 lira, minibüs 155 lira, taksi 250 lira,

DIYARBAKIR-ERGANİ 56 km.- Otobüs 75 lira, minübüs 105 lira, taksi 250 lira.

DİYARBAKIR - HANİ - 92 km - Otobüs 110 lira, minibüs 155 lira, taksi 370 lira,

DİYARBAKIR - HAZRA - 170 km - Otobüs 90 lira, minibüs 125 lira, taksi 300 lira,

DİYARBAKIR - KULP - 129 km - Otobüs 160 lira, minibüs 190 lira, taksi 445 lira,

DİYARBAKIR - LİCE - 89 km - Otobüs 110 lira, minibüs 155 lira, taksi 370 lira,

DİYARBAKIR - SİLVAN - 178 km - otobüs 100 lira, minibüs 135 lira, taksi 330 lira.

NEREDE KALINIR

TURİSTİK BELGELİ OTELLER

(3. SINIF)
Tek kişi geceleme ücreti 1000-1100 lira arası değişiyor.
Demir (60), Kent (125)

(4. SINIF)
Tek kişi geceleme ücreti 500-900 lira arası değişiyor.
Aslan Palas (47), Saraç (70), Saruhan (90), Turistik (67)

BELEDİYE BELGELİ OTELLER

(LÜKS SINIF)
Tek kişi geceleme ücreti 225 lira.
Malkoç (60), Murat (61)

(1. SINIF)
Tek kişi geceleme ücreti 190 lira.
Aslan Palas (62), Mehmetoğlu (51), Onur Palas (86) Surkent (50), Berlin (65)

(2. SINIF)
Tek kişi geceleme ücreti 175 lira.
Bal Palas (34), Ertem (50), Uğur Palas (31)

NEREDE NE YENİR

LOKANTALARDA YİYECEK FİYATLARI

Çorba	25 lira
Izgara	80 lira
Sebze	60-70 lira
Salata	30 lira
Pilav	30 lira
Tatlı	25 lira

ÖZEL YEMEKLERİ:

Diyarbakır'ın karpuzu ülke çapında üne sahip. Güneyin çoğu illerinde olduğu gibi acılı yiyecekler burada da çok seviliyor, örneğin çiğ köfte. Ayrıca pirinç ve kıymadan yapılan kibe bumbar, güveç ve meftune adı verilen bir bitkiden yapılan, patlıcanlı, sarmısaklı bir çeşit yemek de ilin sevilen yemekleri arasında.

AKLINIZDA BULUNSUN

★ 1 Devlet Hastanesi, 1 Numune Hastanesi, 1 SSK Hastanesi, 1 Göğüs Hastalıkları Hastanesi var. Ayrıca 3 özel hastane daha var.
★ 30 eczane var.
★ Benzinci sayısı 6.
★ Bütün banka şubeleri bulunur.
★ PTT 24 saat açık.
★ Elektrik 220 volt.
★ Turizm bürosu var.

NERELERE GİDİLİR?

TARİHÎ KALINTILAR:
Çin Seddi'nden sonra, dünyanın en geniş, en uzun ve en sağlam surları kabul edilen Diyarbakır Kalesi'nin yapılış tarihi kesinlikle bilinmiyor. Kenti çepeçevre saran surlar M.S. 349 yılında Roma İmparatoru Konstantin tarafından genişletilip onarılmış. Diyarbakır Kalesi "Dış kale" ve "İç Kale" olarak ikiye ayrılıyor. Çeşitli çağlarda onarılmış 82 burçlu Dış Kale surlarının uzunluğu 5 kilometreyi aşıyor. Surların kuşattığı alan, doğudan batıya 1700, kuzeyden güneye 1300 metreyi buluyor. Şehri baştan başa kuşatan surların yüksekliği bugünkü haliyle 10-12 metre ve duvar kalınlıkları 3-5 metre arasında. Kalenin dört önemli kapısı var: kuzeyde "Dağ Kapı" (Eskiden Harput Kapısı), batıda "Urfa Kapı" (Eskiden Rum kapısı), güneyde "Mardin Kapı" (Eskiden Telli kapısı), doğuda "Yeni Kapı" (Eskiden Su ve Dicle kapısı).

HARABELERİ VE DAYANUS ESHAB—ÜL KEHF MAĞARASI
Efsanesi çok bilinen "Eshab-ül Kehf Mağaraları"nın aslı ile efsanede adı geçen Dakyanus şehri, Lice ilçesinin 18 kilometre batısında bulunuyor. İlgi çekici bir yöre.

ZÜLKARNEYN KALESİ
Diyarbakır il merkezine 95 kilometre uzaklıkta bulunan "Zülkarneyn Kalesi" harabeleri, Bingöl yolunun solunda Çeper köyü yakınlarında yer alıyor.

HİLAR MAĞARALARI
Ergani ilçesindeki Hilar köyünde bulunan mağaraların ilk yerleşim merkezi oldukları biliniyor. Bu mağaralar, konuyla ilgilenenler için ilginç.

ZÜLKÜFİL DAĞI
Ergani'deki dağda Zülküfil Peygamber'in makamı ile bir kilise kalıntısı bulunuyor.

ATAK HARABELERİ
Atak harabeleri, Lice ilçesine bağlı Hezan bucağında yer alıyor. Bu haraberler bucak merkezinin 15 kilometre doğusunda bulunuyor.

ULU CAMİ
Diyarbakır ilinin merkezinde bulunan Ulu Cami, İslâm ordularının Diyarbakır'ı 639 yılında fetihleri sırasında Mar - Toma Kilisesi'nden çevrilerek yapılan bir eser. Anadolu'nun en eski camii ve İslâm âleminde beşinci Harem-î Şerif sayılıyor.

KALE CAMİİ
İç kalede. Hz. Süleyman Camii veya Nariyye Camii de deniliyor. 1155 yılında yapılmış.

NEBİ CAMİİ
Akkoyunlu eseri olan cami, 15. yüzyıldan kalma "Peygamberler Camii" de deniliyor. Minaresi ve ön cephesi bir sıra siyah bir sıra beyaz taştan yapılmış.

ŞEYH MUTAHHAR CAMİİ VE DÖRT AYAKLI MİNARE
Minaresindeki kitabeden 1500 yılında yapıldığı anlaşılan bu camiye halk arasında Şeyh Matar Camii deniliyor. Akkoyunlu Kasım tarafından yaptırılan caminin dört ayaklı minaresi yekpare dört sütun üzerine inşa edilmiş.

İSKENDER PAŞA CAMİİ
Osmanlı eseri olan "İskender Paşa Camii" 1551'de Vali İskender Paşa tarafından yaptırılmış.

FATİH PAŞA CAMİİ
Diyarbakır'daki ilk Osmanlı eseri. Diyarbakır fatihi ve ilk valisi Bıyıklı Mehmet Paşa tarafından 1520 yılında yaptırılmış. Kurşunlu Camii de deniliyor.

SAFA CAMİİ
Akkoyunlu eseri olan bu caminin yapıldığı tarih belli değil. Minaresi, güzel kabartma nesihli ayetlerle süslü.

İBN–I SİN CAMİİ
Kendi adını taşıyan mahallede bulunan bu minaresiz camiin de yapım tarihi belli değil.

LALA BEY CAMİİ
Kendi adını taşıyan mahallede bulunan bu caminin kim tarafından ve ne zaman yapıldığı bilinmiyor. Lâlebey Camii olarak da anılıyor.

HÜSREV PAŞA CAMİİ
Medrese olarak yapılmış sonra tamamlanmış. Hüsrev Paşa tarafından 1528 yılında yaptırılmış, Mardin Kapı yakınlarında bulunuyor.

ALİ PAŞA CAMİİ
Diyarbakır valilerinden Hadun Ali Paşa tarafından 1537'de yaptırılmış. Mardin Kapı ile Urfa Kapı arasında yer alıyor.

KÖPRÜLER
DİCLE KÖPRÜSÜ
Diyarbakır'ın güneyinde şehre 3 kilometre uzaklıkta. Silvan yolu üzerindeki köprüye "On gözlü köprü" adı da veriliyor. 1065 yılında yapıldığı sanılıyor.

MALABADİ KÖPRÜSÜ
Silvan'dan ilerde, Batman Çayı üzerinde "Malabadi Köprüsü" 1147 yılında yapılmış. Köprü renkli taşlardan oluşuyor.

DİĞER ESERLER
MERYEMANA KİLİSESİ
Şehrin batısında ve Lâlebey Camii ile Şeytanpazarı arasında bulunan kilise 6. yüzyıldan kalma.

ATATÜRK KÖŞKÜ
Dicle vadisine bakan 16. yüzyıldan kalma bir yapı. Atatürk I. Dünya Savaşı sırasında uzun bir süre bu binada ikâmet etmiş olduğundan 1937 yılında belediyece restore edilmiş ve Atatürk Köşkü adı verilmiş.

ÇERMİK KAPLICASI
Diyarbakır'ın Çermik ilçesinde bulunan kaplıcaların Selçuklular döneminde de işletildiği biliniyor. İlçeye 3 kilometre uzaklıktaki kaplıcada konaklama tesisi var. Banyo tedavisinin romatizma, nefrit, çocuk felci ve kadın hastalıklarına iyi geldiği söyleniyor.

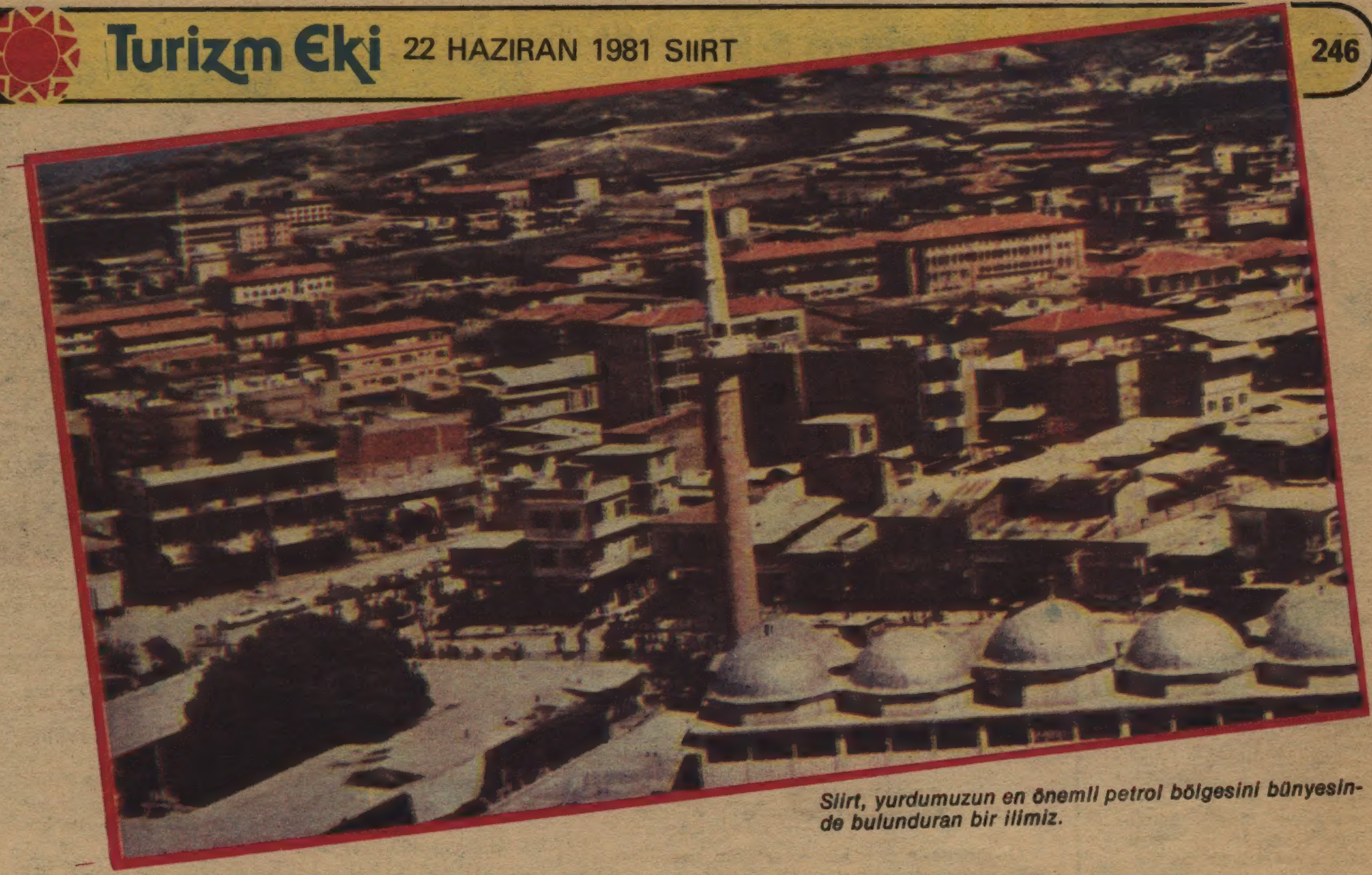

Siirt, yurdumuzun en önemli petrol bölgesini bünyesinde bulunduran bir ilimiz.

ARAZİSİNİN YÜZDE 75'İNİ DAĞLARIN OLUŞTURDUĞU PETROL BÖLGEMİZ

SİİRT

Bu ilimiz, petrol bölgesi oluşu yanında, dinî turizm açısından da önemli bir yöremiz.

Siirt-Diyarbakır yolu üzerinde bulunan «Veysel Karani Türbesi» yılın her mevsiminde ziyaretçi çekiyor.

«Marifetname» adlı eseriyle ünlü kozmografya bilgini Erzurumlu Ibrahim Hakkı da Tillo bucağında gömülü.

GÜNEYDOĞU Anadolu Bölgesi'ndeki illerimizden biri de Siirt. Yurdumuzun en önemli petrol sahasındaki bu ilimiz arazisinin yüzde 75'i dağlık. Bu dağlar, Torosların güneydoğu uzantıları. Yüksek dağların sarp yamaçları çoğu yerde geçit vermiyor.

11.004 kilometrekarelik bir alana yayılan Siirt, doğuda kısmen Hakkâri, kısmen Van, kuzeyde Bitlis, batıda Diyarbakır, güneyde Mardin illeri ile çevrili.

1980 sayımına göre, nüfusu 445.483 olan Siirt'in merkez hariç 10 ilçesi bulunuyor. Bunlar, Batman, Baykan, Beşiri, Eruh, Kozluk, Kurtalan, Pervari, Sason, Şırnak ve Şirvan.

Güneyde Siirt ve Mardin illeri arasındaki sınırı oluşturan Dicle, bölgenin en önemli akarsuyu. Kara ikliminin egemen olduğu bu ilimizin doğu ve kuzey kesimlerinde kışlar daha sert ve yağışlı geçiyor. Güney ve güneybatı kesimlerde iklim daha ılıman. Yaz ayları kurak ve sıcak. Siirt'te ilkbahar ve sonbahar ayları yağışlı oluyor. Özellikle yaz günleri gece ile gündüz arasındaki ısı farkı oldukça yüksek.

Bu ilimizde, Baykan ilçesinin 8 kilometre uzağında Siirt - Diyarbakır yolu üzerinde bulunan "Veysel Karani Türbesi" çok önemli bir ziyaretgâh. Bu ünlü evliyanın altı yerde mezarı olduğu rivayet ediliyor. Türbenin demir parmaklıklarından, sandukanın bulunduğu bölgeye para atmak âdet haline gelmiş. Özellikle göz hastalarının şifa bulmasında yararlı olduğuna inanılan türbe, yılın her mevsimi binlerce kişi tarafından ziyaret ediliyor. Bu türbe, iç turizmin çekici noktalarından birini oluşturuyor.

"Marifetname" adlı eseriyle ünlü, büyük kozmografya bilgini Erzurum'lu İbrahim Hakkı, merkez ilçeye bağlı Aydınlar (Tillo) bucak merkezinde İsmail Fakirullah adına yaptırdığı türbede gömülü.

Batman ilçesinde kurulu TPAO'ya ait rafineri ile Kozluk, Batman, Beşiri, Kurtalan ilçesi sınırları içindeki sahalarda petrol üretiliyor.

Siirt, tüm özellikleriyle yıldan yıla gelişen bir turizm hareketine sahne olan bir ilimiz.

NASIL GİDİLİR?..

OTOBÜSLE

Petrol Turizm Şirketi'nin bazı illere otobüs seferleri şöyle:

İSTANBUL: Hergün Siirt'ten 09.00, 12.00, İstanbul'dan 13.00, 17.00'de otobüsler kalkıyor. Ücreti 1300 lira.

ANKARA: Her gün Siirt'ten 07.00, 15.00 ve Ankara'dan 13.00, 19.00'da otobüsler kalkıyor. Ücreti 900 lira.

İZMİR: Her gün Siirt'ten 10.30'da ve İzmir'den 13.00'de otobüsler kalkıyor. Ücreti 1300 lira.

TRENLE

Siirt ilinin Kurtalan ilçesine Güney Ekspresi gidiyor. Tren pazar, salı, perşembe ve cuma günleri İstanbul'dan saat 20.00'de ve Ankara'dan saat 07.20'de kalkıyor. Siirt ile Kurtalan ilçesi arasındaki uzaklık 31 km.

İstanbul - Siirt (Kurtalan) tren ücretleri:
1. mevki 830 lira, 2. mevki 680 lira.
4 yataklı 3160, 2 yataklı 5120 lira.
Ankara - Siirt (Kurtalan) tren ücretleri:
1. mevki 540 lira, 2. mevki 390 lira.
1 yataklı 1740, 2 yataklı 2880 lira.

SİİRT'TEN BAZI İLLERE UZAKLIKLAR

SİİRT — İSTANBUL	1597 km.
SİİRT — İZMİR	1652 km.
SİİRT — ANKARA	1156 km.
SİİRT — ANTALYA	1307 km.
SİİRT — BALIKESİR	1661 km.
SİİRT — BURSA	1544 km.
SİİRT — ADANA	752 km.
SİİRT — MUĞLA	1666 km.
SİİRT — TRABZON	720 km.
SİİRT — KONYA	1098 km.
SİİRT — VAN	253 km.

SİİRT'TEN İLÇELERE ULAŞIM

SİİRT - BATMAN - 107 km. minibüsler 175, dolmuşlar 300 liraya gidiyor.
SİİRT - BAYKAN - 46 km., minibüsler 90, dolmuşlar 150 liraya gidiyor.
SİİRT - BEŞİRİ - 73 km., minibüsler 140, dolmuşlar 220 liraya gidiyor.
SİİRT - ERUH - 53 km., minibüsler 100, dolmuşlar 200 liraya gidiyor.
SİİRT - KOZLUK - 74 km., minibüsler 145, dolmuşlar 300 liraya gidiyor.
SİİRT - KURTALAN - 31 km., minibüsler 70, dolmuşlar 100 liraya gidiyor.
SİİRT - PERVARİ - 86 km., minibüsler 235, dolmuşlar 400 liraya gidiyor.
SİİRT - SASON - 139 km., minibüsler 230, dolmuşlar 430 liraya gidiyor.
SİİRT - ŞIRNAK - 99 km., minibüsler 175, dolmuşlar 350 liraya gidiyor.
SİİRT - ŞİRVAN - 25 km., minibüsler 75, dolmuşlar 150 liraya gidiyor.

NEREDE KALINIR

Siirt'in en iyi konaklama tesislerinin yatak kapasiteleri toplamı 170. Bunlardan yalnızca biri turistik belgeli otel.

TURİSTİK BELGELİ OTELLER
(4. SINIF)
(Tek kişi geceleme 450 lira)
Erdef Otel (55)

BELEDİYE BELGELİ OTELLER
(Tek kişi geceleme 200 - 250 lira arasında değişiyor)
Özgen (40), Botan (75).

NEREDE NE YENİR

SİİRT'İN LOKANTALARINDA YEMEK ÜCRETLERİ

Çorbalar	25.- TL.
Etler	70.- TL.
Sebzeler	60.- TL.
Tatlılar	30.- TL.

ÖZEL YEMEKLERİ:

Siirt'in zerde pilavı, içli köftesi, yoğurt ve bulgur ile yapılan "ayranlı yarma"sı ve bir çeşit tandır olan "biryan"ı ünlü.

ÖZEL GÜNLERİ:

Her yıl bahar aylarında "Yumurta Bayramı" ile şubat ayında "Digör Bayramı" kutlanıyor.

AKLINIZDA BULUNSUN

- ★ Siirt'te bir devlet hastanesi, 2 sağlık ocağı ve 8 eczane bulunuyor.
- ★ Kent merkezinde 9 banka şubesi var.
- ★ 3 benzin istasyonu hizmet veriyor.
- ★ PTT 08.00 - 12.00 ve 14.00 - 18.00 saatleri arasında çalışıyor.
- ★ Elektrik 220 volt.

TARİHİ KALINTILAR
MAĞARA
Cudi Dağı tepesinde, bin kişi alabilecek büyüklükte ilginç bir mağara.

DERZİN KALESİ
Baykan ilçesinin Adakale köyünde sarp bir kayalık üzerinde yer alıyor.

CAMİLER-TÜRBELER
ULU CAMİ
Siirt il merkezindeki camiin yapılış tarihi belli değil. Selçuk sultanlarından Mugizüddin Mahmut tarafından 1129 yılında onarılmış.

CUMHURİYET CAMİİ
Yapıldığı tarih belli değildir. 1929'da onarılmadan evvel adı Hıdr-ül Ahdar'dı.

ÇARŞI CAMİİ
Artukoğulları'ndan Melik Şah tarafından 1265 yılında yaptırılan "Çarşı Camii", yöredeki en eski yapılardan biri.

VEYSEL KARANİ TÜRBESİ
Baykan ilçesine bağlı Yeşilçevre köyünde bulunan "Veysel Karani Türbesi" önemli bir ziyaretgâh. Bu türbe, yurdumuzun her yanından gelen yurttaşlarımızca yılın her mevsiminde ziyaret ediliyor. Hazret-i Ali'nin hilafeti sırasında şehit düştüğü rivayet olunan Veysel Karani, halkın inanışlarına göre, dünya nimetlerine önem vermeyip, ana sevgisini en güzel hareketleriyle canlandırarak, peygamberimiz Hazret-i Muhammed'in sevgisini kazanmış.

İBRAHİM HAKKI TÜRBESİ
Merkeze bağlı Tillo bucağındaki türbenin büyük özelliği, bucak merkezinin 3 kilometre doğusundaki bir tepe üzerinde yapılmış olan bir duvarda bırakılmış 40x40 cm. ebadındaki bir pencereden, her yıl 21 mart ve 23 eylül günlerinde geçen güneş ışınlarının türbe kulesinde bulunan bir prizmadan geçerek, sandukanın baş tarafını aydınlatması.

FAKİRULLAH TÜRBESİ
Aydınlar bucağında. 1764'de yaptırılmış. Ziyaret yeridir.

COĞRAFİ KONUMU VE YÖREYE ÖZGÜ TİPİK MİMARİSİ İLE DEĞİŞİK BİR İLİMİZ

MARDİN

Kurak bir iklime sahip olan bu ilimizde, yaz aylarında sıcaklık çok yüksek derecelere ulaşıyor. Kış mevsimi ise çok soğuk geçiyor.

GÜNEYDOĞU Anadolu bölgesinin Dicle bölümünde yer alan Mardin, doğuda Hakkâri, güneydoğuda Irak, güneyde Suriye, batıda Urfa, kuzeyde Diyarbakır, kuzeydoğuda Siirt illeriyle çevrili.

1980 sayımına göre, nüfusu 564.967 olan bu ilimizin merkez dışında 11 ilçesi var. Bunlar Cizre, Derik, Gercüş, İdil, Kızıltepe, Mazıdağı, Midyat, Nusaybin, Ömerli, Savur ve Silopi.

12.759 kilometrekarelik bir alana yayılan Mardin ilinin kuzey kesimlerini, "Mardin-Dimyat Eşiği" adı verilen orta yükseklikteki dağ sıraları kaplıyor. Bu dağlık kesim, kuzeyde Diyarbakır havzası ile güneyde Suriye düzlüklerini birbirinden ayırıyor. Mardin'in güneyinden başlayarak, ilin güney kesiminde geniş ovalar yer alıyor.

Kurak bir iklime sahip olan bu ilimizde, yaz aylarında sıcaklık çok yüksek derecelere ulaşıyor, kış ayları ise, soğuk geçiyor.

İlin doğal bitki örtüsü, çalılık bozkır. Bir tarım ve hayvancılık bölgesi olan Mardin'de tahıl ve baklagiller ekiliyor.

Şehir, Mardin kalesinin eteğinde batıdan doğuya doğru uzanıyor. Şehir merkezinin eksenini, doğu-batı doğrultusunda uzanan cadde oluşturuyor. Bu caddenin iki yanında dükkânlar bulunuyor. Şehrin doğu kesimindeki alanda vilayet konağı, belediye gibi resmî binalar yer alıyor. Tarihî eserler şehrin çeşitli kesimlerine dağılmış.

975-976 yıllarında Hamdani'ler döneminde yapılan Mardin Kalesi, şehrin en önemli tarihî kalıntısını oluşturuyor. Önceleri, kalenin içinde büyük bir konak, bir mahalle bir de Akkoyunlular tarafından yapılan cami vardı. Kalenin en büyük kapısı, güneye bakan Demir Kapı.

Mardin, coğrafi konumu ve yöreye özgü tipik mimarisi ile değişik bir ilimiz.

Güneydoğu Anadolu bölgesinin en ilgi çekici kesimlerinden biri de Mardin ili. Mardin Kalesi'nin eteğinden doğu yönüne uzanan şehir, birbirine yaslanmış, inişli çıkışlı dar sokakları ile efsanevî bir görüntü veriyor. Yörede tarihî eserler de var.

NASIL GİDİLİR

OTOBÜSLE

Uğur Turizm tarafından düzenlenen bazı illere otobüs sefer saat ve ücretleri şöyle:

İSTANBUL: Hergün Mardin'den 13.00 ve İstanbul'dan 16.00'da otobüs kalkıyor. Ücreti 1400 lira.

ANKARA: Hergün Mardin'den 16.00 ve Ankara'dan 19.00'da otobüs kalkıyor. Ücreti 1000 lira.

İZMİR: Hergün Mardin'den 12.00'de ve İzmir'den 16.00 da otobüs kalkıyor. Ücreti 1400 lira.

TRENLE:

Mardin iline Toros Ekspresi gidiyor. Tren her pazar, salı ve perşembe günleri saat 10.35'de İstanbul'dan ve 20.50'de Ankara'dan hareket ediyor.

İstanbul - Mardin tren ücretleri:
1. mevki 870 lira, 2. mevki 630 lira.
Ankara - Mardin tren ücretleri.
1. mevki 580 lira, 2. mevki 420 lira.

MARDİN'DEN BAZI İLLERE UZAKLIKLAR

MARDİN — İSTANBUL	1458 km.
MARDİN — İZMİR	1439 km.
MARDİN— ANKARA	1017km.
MARDİN — VAN	470 km.
MARDİN — ANTALYA	1094 km.
MARDİN — BALIKESİR	1448 km.
MARDİN — BURSA	1381 km.
MARDİN — KONYA	885 km.
MARDİN — SAMSUN	958 km.
MARDİN — MUĞLA	1453 km.

MARDİN'DEN İLÇELERE ULAŞIM

MARDİN — CİZRE - 168 km., otobüs 300, dolmuş 500 lira.

MARDİN - DERİK - 72 km., otobüs 100, dolmuş 150 lira.

MARDİN - GERCÜŞ - 100 km., otobüs 200, dolmuş 400 lira.

MARDİN - İDİL - 137 km., otobüs 200, dolmuş 300 lira.

MARDİN - KIZILTEPE - 22 km., otobüs 50, dolmuş 70 lira.

MARDİN - MAZIDAĞI - 42 km., otobüs 150, dolmuş 200 lira.

MARDİN - MİDYAT - 77 km., otobüs 100, dolmuş 150 lira.

MARDİN - NUSAYBİN - 56 km., otobüs 100, dolmuş 150 lira.

MARDİN - ÖMERLİ - 34 km., otobüs 60, dolmuş 70 lira.

MARDİN - SAVUR - 55 km., otobüs 100, dolmuş 150 lira.

MARDİN - SİLOPİ - 199 km., otobüs 350, dolmuş 600 lira.

NEREDE KALINIR

TURİSTİK BELGELİ OTEL
(4. SINIF)

Tek kişi geceleme 900 - 1050 lira arası değişiyor.
Bayraktar (72).

BELEDİYE BELGELİ OTELLER
(2. SINIF)

(Tek kişi geceleme 150 lira).
Başak Palas (22), Şirin Palas (34), Yıldız (24).

NEREDE NE YENIR

LOKANTALARDA YİYECEK FİYATLARI

Çorba	20 lira
Et	70 lira
Sebze	50 lira
Döner	75 lira
Tatlı	50 lira

ÖZEL YEMEKLERİ

İçli ve haşlanmış köfte, çiğ köfte, mercimek köftesi, bademli içli pilav, kaburga dolması, işkembe dolması Mardinlilerin has yemekleri.

AKLINIZDA BULUNSUN

- ★ 120 yataklı bir devlet hastanesi ve 1 sağlık ocağı var.
- ★ Eczane sayısı 8.
- ★ 10 banka şubesi var.
- ★ Benzin istasyonu 5.
- ★ Elektrik 220 volt.
- ★ PTT 24 saat açık.

NERELERE GİDİLİR

DARA HARABELERİ
Mardin şehrinin 30 kilometre güneydoğusunda yer alan bu harabelerin bulunduğu yöredeki kale, ünlü İran hükümdarı Dara tarafından kurulmuş. Dara Kalesi kalıntıları çevredeki mağaralar içine oyulmuş kent kalıntıları, surlar ve burçlardan oluşuyor.

NUSAYBİN
Türkiye - Suriye sınırı üzerinde bulunan Nusaybin, tarih kadar eski bir ilçe. Romalılara ait bir kilise, taştan yapılmış bir tâk-ı zafer var.

CUDİ DAĞ VE HARABELERİ
Hazretî Nuh'un gemisinin üzerinde durduğu rivayet edilen dağ, Cudi dağı olarak biliniyor.

BABİL HARABELERİ
Cizre'nin 20 kilometre güneybatısında ve Suriye hududu üzerinde bulunan bu harabelerde çivi yazılı taş ve kayalar mevcut.

YAFES HARABELERİ
Cizre Kapısı'nın 3 kilometre güneydoğusunda ve Suriye sınırı üzerinde yer alan "Yafes Harabeleri" bu bölgenin tarih etkinliklerinin önemli bir kısmını oluşturuyor.

MARDİN KALESİ
Hamdanilerden Abdullah bin Hamdan tarafından milâttan sonra 975 yılında inşa ettirilen "Mardin Kalesi" 800 metre uzunluğunda.

HASAN KALE
Mardin'e 130 kilometre uzaklıkta. Yüzyıllarca başkent olan ve Eyyübi mimarisinin en güzel eserlerini toplayıp ve asıl adı Hısn-i Keyfa olan meşhur Hasankeyf Kalesi burada bulunuyor. Dicle yatağından yüz metre yükseklikte. Dicle'den su almak için nehre doğru uzatılmış 200 basamaklı bir merdiven var. Çevrede yüzlerce doğal mağara bulunuyor.

RABAT KALESİ
Derik kasabasının 15 kilometre batısında ve Hisaraltı köyü sınırları içinde yer alan "Rabbat Kalesi"nin çevresi 1.5 kilometre, burçlarının sayısı 15.

DERMETİNAN KALESİ
Kale, Mazıdağı kasabasının 20 kilometre kuzeybatısında ve Gümüşova köyünün sınırları içinde yer alıyor. Bu bir Bizans eseri. İçinde, su sarnıçları, erzak ambarları, ev kalıntıları bulunuyor.

CİZRE KALESİ
Cizre'nin eski adı (Cezire'i İbnî Ömer'dir) Milattan önceki adı ise (Bazibada) idi. Bazibada'nın harabeleri bugün Cizre'nin doğusunda iki kilometre uzakta bulunuyor.

AZNAVUR KALESİ
Kale, Nusaybin kasabasının 14 kilometre kuzeydoğusunda bulunuyor.

KIZ KALESİ
Mardin'in 5 kilometre doğusunda saçayağı biçiminde üç kale görülür. Bu kaleler, "Bel-el Saferan" Manastırı'nın üç yönden korumak için yapılmış müstahkem mevkiler. Bu kalıntılar, görülmeye değer eserler arasında yer alıyor.

SULTAN SÜLEYMAN CAMİİ
1409 yılında Eyyübi sultanı Sultan Süleyman tarafından inşa ettirilmiş bir cami.

ULU CAMİ
Şehir merkezinde bulunan taş kubbeli Ulu Cami, 12. yüzyılda inşa edilen bir Artukoğlu eseri. Caminin üç giriş kapısı bulunuyor.

CAMİİ KEBİR
Melik Hüsamettin Timurtaş tarafından 1127 tarihinde yaptırılan cami, bu ilimizdeki ilginç yapıtlardan biri.

NECMETTİN CAMİİ
Sarı Cami, Maristan Camii ve Medrese diye de anılan bu yapı, 1111. tarihinde Artukoğlu Emir Necmettin Gazi tarafından yaptırılmış.

HÜSALİYE CAMİİ
Melik Hüsameddin Timurtaş tarafından 1123 tarihinde yaptırılmıştır.

SITRIZİYA CAMİİ
Hatuniye Camii de denilen bu yapı 1214 tarihinde yaptırılmış.

ŞEHİDİYE CAMİİ
1214 tarihinde Artukoğulları'nca inşa ettirilen "Şehidiye Camii'ne 1916 yılında minare ilâve edilmis.

NİZAMEDDİN BEGAZ CAMİİ
Diyarbakır Kapısı'nda bulunan bu cami 1186 tarihinde yaptırılmış.

DEYRÜLZAFERAN MANASTIRI
Mardin'e 8 kilometre uzaklıkta Süryanilerin dinî merkezi, Hıristiyan dünyasının en eski eserlerinden olan Deyrülzaferan 1600 yıllık bir mabet. Burada 52 Süryani patriğinin mezarı bulunuyor. Bugün düşkünler evi ve öksüz okuluyla temiz ve bakımlı bir manastır olan Deyrülzaferan görülmeye değer tarihî ve turistik bir yerdir.

DEYR EL'UMAR MANASTIRI
midyat kapısının 40 kilometre doğusunda ve Hasköy sınırları içerisinde "Meyremana Kilisesi"nin Bizanslılar tarafından İsa'nın doğumundan sonra yapıldığı söyleniyor.

ÜLKEMİZDE ÇELTİK EKİMİNİN EN ÇOK GELİŞTİĞİ BİR YÖREMİZ

K.MARAŞ

Şehir, Ahır dağı kitlesinin güney eteklerinde denizden 620-760 metre yükseklikte eğimli bir yüzeyde kurulu.

Akdeniz ikliminin egemen olduğu Kahramanmaraş, Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde Halep eyaletine bağlı bir sancaktı. Yöre halkı, Ulusal Kurtuluş Savaşı döneminde büyük kahramanlıklar gösterdi. Yöredeki en önemli tarihî eserlerden olan "Maraş Aslanı" şimdi İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde sergileniyor.

BÜYÜK bir bölümü Akdeniz Bölgesi'nin Adana bölümünde bulunan Kahramanmaraş topraklarını doğuda Malatya ve Adıyaman, güneyde Gaziantep, güneybatı ve batıda Adana, kuzeybatıda Kayseri, kuzeyde Sivas illeri çeviriyor.

14.592 kilometrekarelik bir alan üzerinde bulunan Mardin merkez dışında 6 ilçesi var. Bunlar, Afşin, Andırın, Elbistan, Göksun, Pazarcık ve Türkoğlu.

1980 sayımına göre, 738.032 olan Kahramanmaraş, il sınırları içinde bulunan dağlar, Toros sistemine bağlı. Bunlardan Ceyhan Nehri'nin doğusunda kalanlar, güneydoğu Torosların en batıdaki uçları.

Akdeniz ikliminin egemen olduğu Kahramanmaraş'ta kışlar ılık, yaz ayları sıcak geçiyor. Bu ilimizde bitki örtüsü oldukça zengin.

Yurdumuzda Çeltik ekiminin en yoğun olduğu illerden olan Kahramanmaraş, Ahır Dağı kitlesinin güney eteklerinde denizden 620-760 metre yükseklikte eğimli bir yüzey üzerinde kurulu.

Romalılar döneminde adı "Germanikeia" olan bu ilimiz, ünlü Emevî komutanı Halit - İbni - Velid tarafından fethedildi. 747 ve 754 yıllarında iki kez Bizans istilasına uğrayan şehir, 1097 yılında Haçlılar tarafından alındı. 1159'da da 2. Kılıç Aslan şehri Haçlılardan geri aldı. 1292'de Mısır - Suriye-Türk - Memluk İmparatorluğuna bağlanan Kahramanmaraş, 1515'de Osmanlı İmparatorluğu'na katıldı.

İmparatorluğun son dönemlerinde Halep eyaletine bağlı dört sancaktan biri olan Kahramanmaraş, Hititlerden kaldığı zannedilen bir kaleye sahip. Kanunî döneminde onarılan bu kalede 17. yüzyılda 100 kadar ev bir de Süleyman Han Camii bulunuyordu. Bugün İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan "Maraş Arslanı" heykeli bu kaleden alınmış.

Kahramanmaraş, şirin bir ilimiz.

NASIL GİDİLİR?

OTOBÜSLE

Adana Kahramanmaraş arasında her gün her saat başı otobüs var. Ücret 250 lira.

İstanbul'dan Kahramanmaraş'a her gün saat 12.30, 19.00 ve 22.30'da, Kahramanmaraş'tan da İstanbul'a her gün saat 10.00, 15.00 ve 20.00'de birer otobüs kalkıyor. Ücret 1100 lira.

Erzurum'dan her gün saat 11.00, 14.30, 17.30 ve 19.00'da ve Kahramanmaraş'tan Erzurum'a her gün saat 12.00, 14.00, 16.30 ve 22.30'da birer otobüs var. Ücret 800 lira.

Ankara'dan her gün saat 07.00, 19.00, 21.30 ve 03.00'de, Kahramanmaraş'tan de her gün saat 10.00, 15.00, 20.00 ve 21.00'de birer otobüs var. Ücret 700 lira.

Kars'tan her gün saat 12.00 ve 15.30'da ve Kahramanmaraş'tan her gün saat 14.00 ve 16.30'da birer otobüs kalkıyor. Ücret 900 lira.

İzmir'den her gün saat 15.30 ve 18.30'da ve Kahramanmaraş'tan her gün saat 12.00 ve 16.00'da birer otobüs var. Ücret 1100 lira.

İskenderun'dan her gün saat 13.00, 18.00 ve sabah 08.00'de ve Kahramanmaraş'tan her gün saat 08.30, 12.30 ve 15.00'de birer otobüs kalkıyor. Ücret 220 lira.

Mersin'den hcr gün saat 08.00, 11.00 ve 17.00'de, Kahramanmaraş'tan da her gün saat 09.00, 12.00, 13.30 ve 17.30'da birer otobüs kalkıyor. Ücret 320 lira.

TRENLE

Kahramanmaraş'a Toros ekspresi gidiyor. Tren pazar, salı, perşembe günleri İstanbul'dan saat 10.35'de ve Ankara'dan saat 20.50'de kalkıyor.

İstanbul-Kahramanmaraş tren ücretleri:

1. mevki 620 lira, 2. mevki 440 lira, tek yataklı 1800 lira, iki yataklı 1520 lira, üç yataklı 1170 lira.

Ankara - Kahramanmaraş tren ücretleri:

1. mevki 400 lira, 2. mevki 280 lira, tek yataklı 1600 lira, iki yataklı 1300 lira, üç yataklı 1050 lira.

KAHRAMANMARAŞ'TAN İLÇELEREULAŞIM

Kahramanmaraş - Afşin - 164 km. Otobüs 115-215, minibüs 175-265 lira.
Kahramanmaraş-Andırın - 76 km. Otobüs 60-110 lira ve minibüs 95-150 lira.
Kahramanmaraş -Elbistan- 165 km. Otobüs 115-215 lira, minibüs 175-265 lira.
Kahramanmaraş - Göksün - 92 km. Otobüs 70-125 lira, minibüs 105 - 165 lira.
Kahramanmaraş - Pazarcık - 29 km. Otobüs 35-70 lira ve minibüs 60-100 lira.
Kahramanmaraş - Türkoğlu - 25 km. Otobüs 20-35 lira, minibüs 30-50 lira.

KAHRAMANMARAŞ'TAN BAZI İLLERE UZAKLIKLAR

Kahramanmaraş - İstanbul	1046 km.
Kahramanmaraş - İzmir	1102 km.
Kahramanmaraş - Antalya	757 km.
Kahramanmaraş - Konya	548 km.
Kahramanmaraş - Muğla	1116 km.
Kahramanmaraş - Adana	202 km.
Kahramanmaraş - Samsun	734 km.
Kahramanmaraş - Ankara	605 km.
Kahramanmaraş - Balıkesir	1111 km.
Kahramanmaraş - Bursa	993 km.

NEREDE KALINIR

Kahramanmaraş'da toplam 688 yatak kapasiteli 15 konaklama tesisi bulunuyor. Tesislerin tümü belediye belgeli otel.

BELEDİYE BELGELİ OTELLER

(LÜKS SINIF)

(Tek kişi geceleme 1000 lira), Çavuşoğlu (58), Belli (90)

(1. SINIF)

(Tek kişi geceleme 375 lira), Çeltik Palas (60), Atlantik (50), Konak (35), Kervansaray (40), Ankara (40), Ömür (40), Divan (42), Marmara (30).

(2. SINIF)

(Tek kişi geceleme 155 lira), Mizan (60), İpek Palas (20), Malatya (25), Çeltik Palas (70).

(3. SINIF)

(Tek kişi geceleme 112.50 lira), Yeni Otel (28)

NEREDE NE YENİR

KAHRAMANMARAŞ'DAKİ LOKANTALARDA YEMEK ÜCRETLERİ

	1. SINIF	II. SINIF
Çorbalar	25.— TL.	20.— TL.
Izgaralar	90.— TL.	80.— TL.
Sebzeler	50.— TL.	40.— TL.
Salatalar	30.— TL.	25.— TL.
Tatlılar	60.— TL.	55.— TL.

ÖZEL YEMEKLERİ:

Kahramanmaraş deyince akla dondurma geliyor. Maraş'ın ünlü yemekleri arasında ise içli köfte, çiğ köfte ve paça sayılıyor.

NELER SATIN ALABİLİRSİNİZ:

Maraş'tan ahşap oyma, bakır işleri ve özellikle sırma ve sim işlemeler satın alabilirsiniz.

ÖZEL GÜNLERİ

Maraş'da bu yıl ilk kez 20 eylül-20 ekim arasında "Tarımda Sanayi Fuarı" düzenlenecek.

AKLINIZDA BULUNSUN

★ Maraş'ta 1 devlet hastanesi, 1 özel hastane ile 15 eczane bulunuyor.
★ 13 benzin istasyonu görev yapıyor.
★ 14 banka şubesi var.
★ Elektrik 220 volt.
★ PTT 24 saat açık.
★ Turizm bürosu ve Turizm Derneği çalışma saatleri içinde açık.

NERELERE GİDİLİR

TARİHÎ KALINTILAR

KALE

Kentin tam ortasında bulunan kalenin, Hititlerden kaldığı ve (M.Ö. 9-8. yüzyılda) kurulduğuna dair deliller var. 18. yüzyıla kadar kapısı önünde duran Hitit aslanlarından biri ele geçirilebilmiş, İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne yollanmış. Maraş'ın her tarafını gören bu yerden kent rahatlıkla seyredilebiliyor. İçerisinde bir müze, yazlık gazino, çocuk parkı, yazlık bir sinema bulunuyor.

ALİ KAYASI

Kayseri yolu üzerinde şehre 25 kilometre uzaklıkta bulunan 150 metre yükseklikteki yekpare bu siyah taş kütlesi çok görkemli. Etrafı ağaçlı, piknik yeri.

CEYHAN KÖPRÜSÜ

K.Maraş'a 10 kilometre uzaklıkta ve Ceyhan Nehri üzerinde tarihî bir taş köprü. Sivri tonozlu tipik bir Osmanlı köprüsü.

ESHAB-ÜL KEHF MAĞARASI

Afşin ilçe merkezine 7 kilometre uzaklıkta, cami, ribat ve kervansaraydan oluşan bir külliye.

DOĞAL GÜZELLİKLER

PINARBAŞI

Şehrin bir kilometre kuzeydoğusunda, çok bol ve tabiî su kaynakları ve büyük ağaçların gölgelediği güzel bir piknik yeri.

GÜVERCİNLER

Kayseri yolu üzerinde ve K.Maraş'a 15 kilometre uzaklıkta. Barajın yanıbaşında olan yeraltı kaynak sularının çok olduğu bölge, halkın piknik için rağbet ettiği bir mesire.

DÖNGEL MAĞARALARI

K.Maraş'a 60 kilometre uzaklıktaki bu mağaralar, hem Anadolu'nun Prehistorik devirlerine ışık tutan kalıntılar hem de toprağın derinliklerinden kaynayan soğuk suları ile güzel bir tarihî mesire yeri. Döngel Çayı'nda balık avlamak da mümkün.

TEKİR

Döngel mağaralarının yakınında yolun iki tarafını kaplayan çam ve ardıç ormanları ile akarsuları görülmeye değer bir piknik alanı.

FIRNIZ

Ormanlık ve bol suyu olan, içinde bir de turistik otel bulunan piknik yeri Döngel yakınlarında.

SÜLEYMANLI(Zeytin)

K.Maraş'a 50 kilometre uzaklıktaki bu yörenin eski adı Zeytin. Kaplıcası da var.